omgevingsdienst Haaglanden

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
(070) 21 899 02
vergunningen@odh.nl
www.odh.nl

Zaaknummer : 01167533
Ons Kenmerk : ODH1782598
Datum : 11-11-2026

Beschikking
Omgevingswet - Flora- en fauna-activiteit

Onderwerp

Op 3 april 2026 hebben wij een aanvraag om omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit ontvangen als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet. De aanvraag is ingediend namens Stichting HW Wonen. De aanvraag is ingediend voor de volgende vergunningplichtige handelingen:

- het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen of het opzettelijk wegnemen van nesten van de huismus (*Passer domesticus*), de gierzwaluw (*Apus apus*) en de spreeuw (*Sturnus vulgaris*) als bedoeld in artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving;
- het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) als bedoeld in artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving;
- het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) als bedoeld in artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving.

De aanvraag heeft betrekking op een gehele gevel- en dakrenovatie van 72 eengezinswoningen aan de Dreeshof 1 en 5 tot en met 11 (oneven), Heyne van Althenastraat 8 tot en met 14 (even), John F. Kennedystraat 1 tot en met 23 (oneven), 27 tot en met 35 (oneven), 41, 43, 47 en 53 tot en met 57 (oneven), Kooimansland 1 tot en met 9 (oneven), Talmahof 1 tot en met 11 (oneven), Thorbeckehof 3 tot en met 9 (oneven), Kalesland 22 tot en met 32 (even), 36 tot en met 42 (even), 50 tot en met 54 (even), 58 tot en met 64 (even) en Kooimansland 2 tot en met 8 (even) en 32 tot en met 38 (even) te Heinenoord. De omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de periode 1 september 2027 tot en met 31 december 2031.

Besluit

Wij besluiten:

I. de aangevraagde omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit te **verlenen** aan Stichting HW Wonen;

II. de in het vervolg van deze beschikking opgenomen voorschriften te verbinden aan deze omgevingsvergunning;

III. de onder “Relevante documenten” genoemde stukken onderdeel te laten zijn van deze omgevingsvergunning;

IV. dat deze omgevingsvergunning geldig is vanaf 1 september 2027 tot en met 31 december 2031;

V. de voorschriften 14 en 19 van kracht te laten blijven tot en met 1 februari 2036.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

D.C.G. Ruseler, MSc
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Dit document is digitaal vastgesteld, daarom staat er geen zichtbare handtekening in.

Appendices

I. Overzicht van het plangebied
II. Locaties aangetroffen nesten van de huismus, gierzwaluw en spreeuw
III. Locaties aangetroffen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis
IV. Locaties tijdelijke nestkasten voor de huismus en spreeuw
V. Locaties alternatieve voorzieningen voor de gierzwaluw
VI. Locaties tijdelijke alternatieven voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis
VII. Locaties permanente voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemeen

1. De vergunninghouder dient:
   a. de start van de flora- en fauna-activiteit (waaronder ook het ongeschikt maken) uiterlijk twee weken van tevoren te melden;
   b. het ecologisch werkprotocol bij de startmelding mee te sturen;
   c. relevante wijzigingen in de uitvoering uiterlijk één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen; en
   d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week voor de beëindiging te melden.

   Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen, Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'Flora- en fauna-activiteit'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

2. De vergunninghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze omgevingsvergunning, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Mitigatieplan renovatie J.F. Kennedystraat e.o. te Heienoord' van 13 februari 2026 en de gegevens 'Aanvullende informatie J.F. Kennedystraat e.o. te Heienoord' van 23 juli 2026.

3. Indien één of meerdere in voorschrift 2 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit voor de betreffende soort(en) te worden getroffen. Deze maatregelen dienen, uiterlijk één maand voorafgaand aan de uitvoering ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd. De alternatieve maatregelen mogen na goedkeuring worden toegepast.

4. De vergunninghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel en eenieder die betrokken is bij de uitvoering van het project op de hoogte is van de voorschriften en maatregelen in deze omgevingsvergunning en dat ze toegepast worden.

5. De uitvoering van alle mitigerende en compenserende maatregelen dient te worden begeleid door een ecologisch deskundige[1] op het gebied van de aangevraagde beschermde soorten.

6. Er dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. Hierin dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
   a. de contactgegevens van de begeleidend ecologisch deskundige(n);
   b. hoe omgegaan wordt met de voorwaarden zoals opgenomen in de voorschriften;
   c. de locaties van de huidige verblijfplaatsen binnen het plangebied (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);

[1] Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft en/of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en (beschermde) soorten. Deze persoon heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie. De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Deze persoon:
- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk;
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- kan aanvragen gericht op soortenbescherming opstellen of daarbij ondersteunen;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties of een (ecologisch) adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

d. een omschrijving en planning van de uit te voeren werkzaamheden;
e. de mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief foto- en/of kaartmateriaal); en
f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt.

7. Er dient door de ecologisch deskundige een logboek te worden bijgehouden van de ecologische begeleiding. Hierin dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
   a. een verslag van de uitvoering en begeleiding van de mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);
   b. een overzicht van de uitgevoerde controles en de (weer)condities waaronder deze hebben plaatsgevonden; en
   c. de ecologische onderbouwing van de vrijgave van het plangebied voor de start van de werkzaamheden.

8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een exemplaar van deze omgevingsvergunning, het ecologisch werkprotocol en het logboek op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.

9. De voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen. Hiervoor geldt:
   a. voor tijdelijke voorzieningen: minimaal één week voor het plaatsen van de tijdelijke voorzieningen; en
   b. voor permanente voorzieningen: minimaal één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Soortspecifieke voorschriften

10. De tijdelijke en permanente voorzieningen moeten voor de huismus, de spreeuw, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Hiertoe dienen voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd te worden op functionaliteit en – indien nodig – op een zo kort mogelijke termijn hersteld te worden waarbij het verstoren van de aanwezige individuen dient te worden voorkomen.

11. Na afronding van de werkzaamheden mogen de tijdelijke voorzieningen verwijderd worden wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan:
   a. de permanente voorzieningen zijn functioneel;
   b. de gewenningsperiode voor kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis is in acht genomen. Dit betreft één volledig kraamseizoen (15 mei tot en met 1 augustus); en
   c. de gewenningsperiode voor zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis is in acht genomen. Dit betreft een periode van drie maanden, waarbij enkel de maanden april tot en met oktober meetellen; en
   d. de gewenningsperiode voor de huismus en spreeuw is in acht genomen. Dit betreft een periode van drie maanden;
   e. de tijdelijke voorzieningen worden verwijderd:
      i. onder ecologische begeleiding; en
      ii. buiten de kwetsbare periode van de betreffende soort en functie zoals in sub b, c en d genoemd;
   f. wanneer de tijdelijke voorzieningen in gebruik zijn, dienen deze ongeschikt gemaakt te worden conform de maatregelen in voorschriften 12 en/of 17.

Huismus en spreeuw

12. Voordat gestart mag worden met de werkzaamheden, dienen de woonblokken met de aangetroffen huismus- en spreeuwnestplaatsen ongeschikt gemaakt te worden voor de huismus en de spreeuw. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:

a. de gewenningsperiode van minimaal drie maanden voor de tijdelijke voorzieningen is verstreken;
b. het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd in de periode van 1 september tot 1 maart. Dit is buiten de kwetsbare broedperiode van de huismus en spreeuw;
c. de werkzaamheden dienen binnen zeven maanden na het ongeschikt maken aan te vangen;
d. in aanvulling op sub b geldt dat indien sprake is van late vervolglegsels in september met het ongeschikt maken gewacht dient te worden totdat door de ecologisch deskundige is vastgesteld dat het nest niet langer in gebruik is;
e. tevens mag aanvullend op sub b het ongeschikt maken niet plaatsvinden in een koude periode, gedefinieerd als perioden van vijf opeenvolgende dagen waarvan drie of meer dagen met vorst;
f. het ongeschikt maken van de bebouwing dient te worden uitgevoerd door het verwijderen van de eerste drie rijen dakpannen of door het plaatsen van weringsborstels of vogelschroot onder de eerste rij dakpannen;
g. maximaal drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige om de aanwezigheid van huismussen en spreeuwen in de bebouwing uit te sluiten; en
h. na het bovenstaande controlebezoek bepaalt de ecologisch deskundige of het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden.

13. In de permanente situatie wordt het dak toegankelijk gemaakt voor de huismus en spreeuw. Hierbij geldt als voorwaarden dat:
    a. tenminste de eerste drie rijen dakpannen gerekend vanaf de dakgoot (tot de vierde pannenlat) toegankelijk zijn;
    b. tenminste twee strekkende meter dak toegankelijk wordt gemaakt voor elk aangetroffen huismusnest;
    c. tenminste drie strekkende meter dak toegankelijk wordt gemaakt voor elk aangetroffen spreeuwennest;
    d. de opening die toegang biedt tot de ruimte onder de dakpannen en tussen de rijen dakpannen minimaal 3,4 en maximaal 4,5 centimeter hoog is;
    e. de vrije ruimte (hoogte) onder de dakpan minimaal 8 centimeter is;
    f. de ondergrond niet glad is en voldoende grip biedt voor de huismus en spreeuw;
    g. daken met een puur zuidelijke oriëntatie niet toegankelijk gemaakt worden tenzij deze geventileerd en tussen 9:00 en 15:00 uur beschaduwd zijn en geschikt bevonden zijn door een ecologisch deskundige waarbij alle aspecten onder sub g zijn afgewogen;
    h. daken met een noordelijke, oostelijke of westelijke oriëntatie geventileerd zijn doordat:
        i) er een doorlopende luchtspouw is tussen dakbeschot en dakpannen over de hele lengte van het dak die niet volledig geblokkeerd wordt door de pannenlat op de vierde pannenrij. Dit kan bijvoorbeeld door een centimeter ventilatieruimte te laten onder deze lat;
        ii) dakvoet en nok open zijn of geventileerd via profielen en een geperforeerde nokafwerking of open nokpan;
        iii) de ruimte onder de dakpannen niet afgesloten wordt met isolatiemateriaal.

14. De effectiviteit van de permanente voorzieningen voor de huismus en spreeuw dient te worden gemonitord door de ecologisch deskundige (voorschrift 5). De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor onderzoek naar nestlocaties van de huismus uit het meest recent geldende Kennisdocument Huismus (BIJ12) en het meest recente soortinventarisatieprotocol (huismus) van Netwerk Groene Bureaus. Uit de monitoring moet blijken of de huismus gebruik maakt van de aangebrachte voorzieningen als nestplaats. Met betrekking tot deze monitoring gelden de volgende voorwaarden:
    a. de monitoring van de permanente voorzieningen dient uitgevoerd te worden in het eerste en tweede jaar na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen. Hierbij geldt dat gestart dient te worden in het eerste broedseizoen na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen;

b. de resultaten van de monitoring dienen vóór 31 december van het hetzelfde monitoringsjaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). In deze rapportage moet zijn opgenomen:
   i. de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, de wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, eventuele inzet van apparatuur (verrekijker etc.), wie de veldbezoeken heeft uitgevoerd en de waarnemingen die zijn gedaan per veldbezoek; en
   ii. een heldere conclusie over de effectiviteit van de voorzieningen;
c. indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn, dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie; ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat uitblijvend gebruik niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen, maar aan andere factoren, zoals bijzondere situaties van overmacht;
d. indien extra maatregelen noodzakelijk zijn (zie sub c), dienen deze het opvolgende jaar tevens te worden gemonitord;
e. indien blijkt dat de alternatieve voorzieningen in gebruik zijn genomen door de huismus kan aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen.

Gierzwaluw

15. De werkzaamheden die plaatsvinden binnen de invloedssfeer van de gierzwaluw, dienen uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen van de gierzwaluw, wat in ieder geval loopt van 15 april tot en met 31 augustus. Hierbij dienen vroege of late legsels tevens te worden meegenomen. Of hier sprake van is, dient vastgesteld te worden door een ecologisch deskundige. Ook de permanente voorzieningen ter compensatie van de nestplaatsen moeten gereed en beschikbaar zijn voor 15 april van het opvolgende jaar.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

16. De tijdelijke kraamkasten van het type VivaraPro VK SK 03 dienen minimaal veertien dagen in de buitenlucht te luchten, liggend of hangend, voorafgaand aan de gewenningsperiode.

17. Voordat gestart mag worden met de werkzaamheden, dienen de woonblokken met de aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen ongeschikt gemaakt te worden voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:
    a. het ongeschikt maken mag pas uitgevoerd worden nadat de tijdelijke voorzieningen gerealiseerd zijn en de gewenningsperiode voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in acht is genomen. Dit betreft drie maanden voor de zomer- en paarverblijfplaatsen, waarbij enkel de maanden april tot en met oktober meetellen, en een geheel kraamseizoen voor de kraamverblijfplaats;
    b. het ongeschikt maken van de bebouwing met de kraamverblijfplaats dient te worden uitgevoerd tussen 1 augustus tot en met 31 oktober. Dit is buiten de kwetsbare kraam- en winterperiode van de gewone dwergvleermuis;
    c. het ongeschikt maken van de bebouwing met de zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis dient te worden uitgevoerd in de actieve periode, welke loopt van 1 april tot en met 31 oktober. Dit is buiten de kwetsbare winterperiode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis;
    d. de bebouwing dient in zijn geheel ongeschikt gemaakt te worden door exclusion flaps te plaatsen op alle openingen;
    e. indien er gebouwdelen of aanpandige woningen zijn waarvoor de vergunning niet geldt, dienen de spouwmuren en daken middels spouwborstels gescheiden te worden van de vergunde en de te isoleren delen;

f. indien de openingen, zoals genoemd onder sub d, van een gevel intern met elkaar in verbinding staan, is het toegestaan om deze ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rondschuim of compriband zonder plakranden. Dit onder de voorwaarde dat tenminste elke drie strekkende meter een exclusion flap dient te worden toegepast;
g. het gebruik van materialen voor het ongeschikt maken waarin vleermuizen verstrikt kunnen raken of aan vast kunnen plakken of zichzelf aan kunnen verwonden, zoals (steiger)netten, glaswol of purschuim, is niet toegestaan;
h. de maatregelen waarmee de bebouwing met de kraamverblijfplaats ongeschikt is gemaakt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden te worden ingezet waarvan vier dagen aaneengesloten moeten zijn. Van een dag met gunstige weersomstandigheden is sprake als het anderhalf uur voor zonsondergang tot en met twee uur na zonsondergang minimaal 10 graden Celsius en droog is met een windkracht van maximaal 3 Bft;
i. de maatregelen waarmee de bebouwing met de zomer- en paarverblijfplaatsen ongeschikt is gemaakt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden te worden ingezet waarvan drie dagen aaneengesloten moeten zijn. Van een dag met gunstige weersomstandigheden is sprake als het anderhalf uur voor zonsondergang tot en met twee uur na zonsondergang minimaal 7 graden Celsius en droog is met een windkracht van maximaal 4 Bft;
j. na het ongeschikt maken en met inachtneming van de vereiste dagen met gunstige weersomstandigheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten;
k. bij het ongeschikt maken in het najaar (1 september tot en met 31 oktober) geldt aanvullend op sub h, i en j dat het controlebezoek uiterlijk moet zijn uitgevoerd op 31 oktober; na het controlebezoek bepaalt de ecologisch deskundige of het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden.

18. De permanente kraamvoorzieningen die worden gerealiseerd, dienen te voldoen aan de eisen in het meest recente Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12). De vier permanente alternatieve kraamvoorzieningen worden gerealiseerd door het schakelen van meerdere VivaraPro IB VL 06 in combinatie met de IB VL 07 of door andere gelijkwaardige voorzieningen, mits de binnenzijde geurloos is.

19. De effectiviteit van de permanente voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis dient te worden gemonitord door de ecologisch deskundige (voorschrift 5). De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor onderzoek naar kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in het meest actuele Vleermuisprotocol. Dit onderzoek dient met voldoende waarnemers uitgevoerd te worden. Uit de monitoring moet blijken of de gewone dwergvleermuis gebruik maakt van de voorzieningen als kraamverblijfplaats. Met betrekking tot de monitoring gelden de volgende voorwaarden:
    a. de monitoring van de permanente voorzieningen dient uitgevoerd te worden in het eerste, derde en vijfde jaar nadat de permanente voorzieningen beschikbaar zijn gekomen en functioneel zijn. Het eerste jaar van monitoring is het jaar waarin de permanente voorzieningen een volledig kraamseizoen beschikbaar zijn;
    b. de resultaten van de monitoring dienen vóór 31 december van hetzelfde monitoringsjaar, te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). In deze rapportage moet zijn opgenomen:
        i. de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, de wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, de inzet van apparatuur (batdetector, warmtebeeldcamera), het aantal waarnemers en de waarnemingen en aantallen die zijn gedaan per veldbezoek;
        ii. een heldere conclusie over de effectiviteit van de voorzieningen;
        iii. indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn, dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie; ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat de

uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen, maar aan andere factoren;

iv. indien de monitoringsresultaten hiertoe aanleiding geven kan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid verzocht worden de monitoringsverplichting eerder te beëindigen, of kunnen door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid aanvullende maatregelen worden opgelegd;

v. indien extra maatregelen noodzakelijk zijn, dienen deze het opvolgende jaar tevens te worden gemonitord.

Aanwijzingen voor gebruik

- Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de soorten en flora- en fauna-activiteit die in dit besluit genoemd zijn en voor de werkzaamheden die conform de aanvraag uitgevoerd worden, voor zover in deze omgevingsvergunning zelf niet anders aangegeven is.
- Indien de vergunninghouder de onderhoudsverplichting van gerealiseerde maatregelen wenst over te dragen aan een derde, dan moet de vergunninghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.
- Indien de vergunninghouder deze omgevingsvergunning wil overdragen, geldt op grond van artikel 5.37, tweede lid, van de Omgevingswet een informatieplicht. De huidige vergunninghouder dient ten minste vier weken voorafgaand aan de wijziging het bevoegd gezag hierover te informeren. Hierbij dienen de gegevens te worden verstrekt zoals genoemd in artikel 7.216 van de Omgevingsregeling.
- Indien de vergunninghouder deze omgevingsvergunning wil verlengen, dient tijdig en bij voorkeur zes maanden voorafgaand aan het aflopen van de geldigheidstermijn een aanvraag te worden gedaan via het Omgevingsloket. De aanvraag dient te voldoen aan de indieningsvereisten.

Zorgplicht en ongewoon voorval

In de Omgevingswet zijn algemene zorgplichten opgenomen voor de fysieke leefomgeving. Voor alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt daarnaast de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. In het kader van de specifieke zorgplicht dient onder meer rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Ook dient u rekening te houden met het onverwijld melden van een ongewoon voorval als bedoeld in artikel 11.34 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Dit geldt als er tijdens de uitvoering van flora- en fauna-activiteiten een gebeurtenis plaatsvindt die direct gevolgen heeft voor de natuur. In dat geval dient u direct contact op te nemen met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1).

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 3 april 2026 hebben wij een aanvraag om omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit ontvangen als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet (hierna: Ow). De aanvraag is ingediend namens Stichting HW Wonen. De aanvraag betreft een gehele gevel- en dakrenovatie van 72 eengezinswoningen gelegen aan de John F. Kennedystraat e.o. te Heinenoord met DSO-nummer 2026040300674. Het plangebied is weergegeven in appendix I. De werkzaamheden staan gepland te starten op 1 september 2027 en duren naar verwachting tot uiterlijk 31 juni 2028. De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de periode 1 september 2027 tot en met 31 december 2031.

Relevante documenten

Bij de aanvraag zijn de volgende gegevens ingediend, die gebruikt zijn voor de inhoudelijke beoordeling:

- Het verzoek, 3 april 2026 (ODH1728561);
- Quickscan Natuur HW Wonen 2025-2027, Blom Ecologie B.V., project 2025-0249, 13 augustus 2025 (ODH1728556);
- Aanvullend onderzoek ecologie John F. Kennedystraat e.o. te Heienoord, Blom Ecologie B.V., project 2025-0442, 28 oktober 2025 (ODH1728558);
- Mitigatieplan renovatie J.F. Kennedystraat e.o. te Heienoord, Blom Ecologie B.V., project 2025-1658, 13 februari 2026 (ODH1728554);
- Aanvullende informatie J.F. Kennedystraat e.o. te Heienoord, Blom Ecologie B.V., project 2025-1658, 23 juli 2026 (ODH1842488).

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 16.64 van de Ow zijn toegepast op deze aanvraag. Overeenkomstig artikel 16.57 van de Ow is kennisgegeven van de aanvraag via www.officielebekendmakingen.nl.

Beslistermijn

Gelet op artikel 16.64, eerste lid, van de Ow is de termijn voor de afhandeling van de aanvraag acht weken. Met toepassing van artikel 16.64, tweede lid, van de Ow hebben wij deze termijn op 2 juni 2026 met zes weken verlengd.

Volledigheid aanvraag

Na ontvangst van de aanvraag hebben wij deze getoetst op volledigheid. In de Omgevingsregeling zijn naast algemene ook specifieke indieningsvereisten opgenomen waar een aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan dient te voldoen. Ook hebben wij getoetst of de aangeleverde gegevens voldoende zijn voor de voorbereiding van de beschikking en het inhoudelijk beoordelen van de aanvraag.

Doordat de aanvraag onvolledig was, is de procedure op 26 juni 2026 opgeschort en is verzocht de ontbrekende gegevens aan te leveren. Op 23 juli 2026 hebben wij aanvullende gegevens ontvangen en is de procedure hervat.

Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoet aan de wettelijke indieningsvereisten en voldoende informatie bevat voor een inhoudelijke beoordeling van de gevolgen van de flora- en fauna-activiteit op de betrokken beschermde soorten.

Bevoegd gezag

De flora- en fauna-activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 5.10, eerste lid, aanhef en onder e, van de Ow, artikel 11.24 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) en

artikel 4.6, eerste lid, aanhef en onder e, van het Omgevingsbesluit zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Participatie
De opzet en uitkomsten van het participatieproces zijn op grond van artikel 7.4 van de Omgevingsregeling onderdeel van de aanvraag. Bij deze aanvraag heeft geen participatie plaatsgevonden.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Ow, waarin is opgenomen dat het verboden is om aangewezen flora- en fauna-activiteiten uit te voeren zonder omgevingsvergunning. In het Bal worden deze flora- en fauna-activiteiten benoemd en zijn de beschermingsregimes opgenomen voor inheemse planten en dieren. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Het tweede regime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. De aanvraag is tevens getoetst aan de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de huismus, de gierzwaluw en de spreeuw, dit zijn van nature in Nederland in het wild levende vogels welke beschermd zijn op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn. De spreeuw is een vogelsoort van categorie 5, waarvan het opzettelijk vernielen of beschadigen van hun nesten enkel door ecologisch zwaarwegende redenen vergunningplichtig is. Er is sprake van een ecologisch zwaarwegende reden omdat de helft van het lokale broedhabitat van de spreeuw in de desbetreffende wijk verstoord wordt en mogelijk verdwijnt doordat meer dan de helft van de woonblokken gerenoveerd wordt. Indien er geen mitigerende en compenserende maatregelen getroffen worden gaat dit aanzienlijke aandeel van het broedhabitat verloren, wat van invloed kan zijn op de bestaande populatie in het gebied.

Paragraaf 11.2.2 van het Bal, met betrekking op de Vogelrichtlijn, bepaalt voor welke flora- en fauna-activiteiten met gevolgen voor vogels een omgevingsvergunning nodig is. Artikel 8.74j van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de omgevingsvergunning. Op grond van artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal geldt een verbod op het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten zonder omgevingsvergunning voor:

- het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren, of het opzettelijk wegnemen van nesten van de huismus, de gierzwaluw en de spreeuw.

De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, dit zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn. De ruige dwergvleermuis is ook opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Paragraaf 11.2.3 van het Bal, met betrekking op de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn, bepaalt voor welke flora- en fauna-activiteiten met gevolgen voor plant- en diersoorten een omgevingsvergunning nodig is. Artikel 8.74k van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een omgevingsvergunning.

Op grond van artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b en d, van het Bal geldt een verbod op het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten zonder omgevingsvergunning voor:

- het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis;
- het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Op grond van artikel 8.74j en 8.74k, eerste lid, van het Bkl wordt een omgevingsvergunning slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat;

- de activiteit nodig is omdat tenminste één van de belangen genoemd in artikel 8.74j en 8.74k, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl aan de orde is; en
- de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort en de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Tot slot geldt voor alle inheemse soorten in alle gevallen de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 van het Bal). Het gaat dan zowel om beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een omgevingsvergunning is verleend. In de specifieke zorgplicht wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

Beoordeling

Natuurwaardenonderzoek en vergunningplicht
Stichting HW Wonen is voornemens om renovatiewerkzaamheden uit te voeren in het plangebied gelegen aan de John F. Kennedystraat e.o. te Heinenoord. Samengevat zijn de voorgenomen werkzaamheden als volgt:

- het isoleren van buitenaf;
- het plaatsen van nieuwe dakpannen en goten;
- het opnieuw voegen van de gevels;
- het waar nodig isoleren van de gevels;
- het uitvoeren van schilderwerk;
- het gedeeltelijk vervangen van deur- en raamkozijnen;
- het aanbrengen van mechanische ventilatie;
- het waar nodig vervangen van hoogrendement cv-ketels;
- het oprichten van een bouwdepot;
- het opbouwen en afbreken van steigers inclusief valnetten;
- het veroorzaken van dagelijks verkeer; en
- het uitvoeren van activiteiten van werknemers.

Om te bepalen of sprake is van een vergunningplichtige flora- en fauna-activiteit heeft natuurwaardenonderzoek plaatsgevonden. In 2025 is een quickscanonderzoek uitgevoerd. In 2025 heeft tevens nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de huismus, de gierzwaluw, de spreeuw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus, Kennisdocument Gierzwaluw en het Vleermuisprotocol (2021). De aanwezigheid van (massa)winterverblijfplaatsen in het plangebied is op voorhand uitgesloten. De aanvraag betreft grondgebonden woningen die permanent bewoond zijn. De woningen worden in de winter verwarmd (> 18 °C). Hierdoor wordt de temperatuur in de spouw, en van het binnen- en buitenspouwblad, te hoog om geschikt te zijn als overwinteringsverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. Bovendien reageert de temperatuur van de spouw in zulke bebouwing met een onregelmatig stookregime te veel op de buitentemperatuur om een stabiele overwinteringsplek te vormen. Daarmee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is en de functies van het plangebied voor de huismus, de gierzwaluw, de spreeuw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis voldoende in kaart zijn gebracht.

De huismus, de gierzwaluw en de spreeuw zijn in het plangebied aangetroffen. In het plangebied zijn de volgende functies aangetroffen:

- 29 nesten van de huismus, verspreid over zes woonblokken (verdeling: 1, 3, 4, 4, 7 en 10 nesten);
- twee nesten van de gierzwaluw, in de kopgevels van de John F. Kennedystraat 47 en Thorbeckehof 9; en
- veertien nesten van de spreeuw, verspreid over de woonblokken.

De exacte locaties zijn weergegeven in appendix II. Met de geplande werkzaamheden gaan deze nestplaatsen verloren. Deze schadelijke handelingen zijn vergunningplichtig op grond van artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal. De beoogde werkzaamheden zijn uitsluitend aan de bebouwing. De groenstructuren die onderdeel zijn van het functioneel leefgebied van huismussen en spreeuwen blijven behouden.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn in het plangebied aangetroffen. In het plangebied zijn de volgende functies aangetroffen:

- één kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis (6 individuen), bij de Kooimansland 38;
- één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis, bij de Kalesland 40;
- drie zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, bij de John F. Kennedystraat 29, Thorbeckehof 9 en Kalesland 62; en
- één paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis, bij de John F. Kennedystraat 13.

De exacte locaties zijn weergegeven in appendix III. Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis is bekend dat deze in milde winters door één of enkele individuen gebruikt kunnen worden als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Deze schadelijke handelingen zijn vergunningplichtig op grond van artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b en d, van het Bal.

Belangenonderbouwing

De omgevingsvergunning is aangevraagd op grond van het belang 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' zoals genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl en 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 8.74k, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl.

De belangen van de voorgenomen werkzaamheden zijn in de aanvraag toegelicht in het document 'Mitigatieplan renovatie J.F. Kennedystraat e.o. te Heienoord' van 13 februari 2026. Samengevat gaat het om het volgende:

Volksgezondheid

De complexen binnen het plangebied, gebouwd in de jaren '70, zijn verouderd en voldoen derhalve niet meer aan de gestelde wettelijke eisen omtrent isolatie en ventilatie. Op foto's van de bewoners uit het Mitigatieplan komt naar voren dat er sprake is van vocht- en schimmelproblemen in hun woningen. Vocht veroorzaakt schimmels in de woningen. Er bestaat een samenhang tussen de aanwezigheid van vocht en schimmel in de woning enerzijds en een verhoogd voorkomen van reumatische aandoeningen en ademhalingsproblemen bij kinderen en volwassenen zoals astma, anderzijds[2]. Door de isolatie en ventilatie te verbeteren kunnen deze vochtproblemen worden verholpen. Zodoende zijn de werkzaamheden in het belang van de volksgezondheid.

Energietransitie

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de gebouwde omgeving in Nederland in 2050 energieneutraal is. Dat betekent dat er 7 miljoen huur- en koopwoningen, laagbouw en hoogbouw, rijtjeswoningen en vrijstaande huizen, energieneutraal gemaakt moeten worden. Alleen door vergaande verduurzaming van de bestaande woningvoorraad kan dit doel worden bereikt. Nederland heeft ingestemd met het Klimaatakkoord van Parijs[3]. De geplande werkzaamheden dragen bij aan de reductie van CO_2 uitstoot en daarmee aan de internationale en nationale klimaatdoelstellingen om klimaatverandering tegen te gaan. Klimaatverandering heeft negatieve effecten op volksgezondheid en de openbare veiligheid. Het terugdringen van de CO_2-uitstoot is essentieel voor het beperken van klimaatverandering en dient daarmee een groot openbaar belang, onder meer op het vlak van veiligheid, natuurbescherming, welzijn en welvaart. Het verminderen van fossiele emissies leidt bovendien tot een

[2] https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/609300022.pdf
[3] https://www.klimaatakkoord.nl/binaries/klimaatakkoord/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord/klimaatakkoord.pdf

verbeterde luchtkwaliteit en heeft daarmee een positief effect op de volksgezondheid. Om invulling te geven aan de doelen van het Klimaatakkoord hebben woningcorporaties Nationale Prestatieafspraken gemaakt[4]. Hierin is onder andere opgenomen dat corporaties al hun woningen met een E-, F-, of G-label tot en met 2028 versneld verduurzamen. Hieruit volgt dat de woningen in ieder geval minimaal label D moeten hebben. Het doel is om in 2030 675.000 woningen vergaand te isoleren en om 450.000 bestaande corporatiewoningen aardgasvrij te maken. Het gaat in het plangebied om woningen uit de jaren 70, met energielabel C tot en met F. Door de renovatiewerkzaamheden worden de energielabels verbeterd naar A en A+.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de aan de aanvraag ten grondslag gelegde wettelijke belangen voldoende zijn onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus, de gierzwaluw, de spreeuw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing
Als gevolg van de beoogde gehele dak- en gevelrenovatie van 72 eengezinswoningen in het plangebied gaan 29 nesten van de huismus, twee nesten van de gierzwaluw, veertien nesten van de spreeuw, één kraamverblijfplaats, één paarverblijfplaats en drie zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en één paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis verloren en worden individuen verstoord. In de aanvraag is aangegeven welke alternatieven zijn overwogen en is een onderbouwing gegeven waarom deze alternatieven geen andere bevredigende oplossing zijn.

Locatie
Het project is locatiegebonden aangezien het gaat om het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden aan de daken en gevels van bestaande eengezinswoningen.

Inrichting en werkzaamheden
Er vinden binnen het plangebied enkel verduurzamings- en renovatiewerkzaamheden plaats. De inrichting van het plangebied of omliggend openbaar groen zal niet gewijzigd worden. Een alternatieve inrichting is hiermee niet van toepassing.

Alternatieve werkzaamheden die hetzelfde doel, energiezuiniger en beter geventileerde woningen, zouden kunnen bereiken, zijn overwogen en toegelicht in het document 'Mitigatieplan renovatie J.F. Kennedystraat e.o. te Heienoord' van 13 februari 2026. Inpandige isolatie is een alternatief voor isoleren van buitenaf. In dit geval is het echter geen bevredigende oplossing, omdat het kan leiden tot doorslaand tocht naar de buitenmuur en een veranderde mate van warmtelek naar de spouw en dakruimte. Hierdoor wordt het microklimaat van de nesten en verblijfplaatsen aangetast. De nesten en verblijfplaatsen blijven dan behouden maar zijn niet meer van dezelfde kwaliteit als voor de verduurzamingswerkzaamheden. Daarnaast wordt aangegeven dat inpandige isolatie geen langetermijnoplossing is en uitpandige isolatie of sloop na een aantal jaar alsnog benodigd zal zijn. Sloop-nieuwbouw is tevens overwogen. In dat scenario zullen de nesten en verblijfplaatsen alsnog verloren gaan, zal het plangebied langer ontoegankelijk zijn voor de aangetroffen soorten.

Beide vormen van alternatieve methoden zijn daarom geen bevredigende oplossing. Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de soorten te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol.

[4] https://open.overheid.nl/documenten/f9356b0d-1df8-465e-acf5-0b201882bca6/file

Planning
Bij de planning van de werkzaamheden is rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de huismus, de gierzwaluw, de spreeuw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd door de woonblokken in een werkroute te renoveren. Op deze manier worden de woonblokken gerenoveerd buiten de kwetsbare periode van de soort die per woonblok is aangetroffen. In appendix I is de werkroute en planning weergegeven. Daarmee worden mitigerende maatregelen getroffen om effecten op de soorten te verminderen.

Conclusie
Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus, de gierzwaluw, de spreeuw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen. Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing aanwezig is.

Staat van instandhouding
Om een omgevingsvergunning te mogen verlenen, mag kortgezegd de staat van instandhouding van de aangevraagde beschermde soorten niet verslechteren. Onderdeel van deze toetsing is ook of er mogelijk sprake is van cumulatieve effecten.

Huismus
De huismus komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Heienoord. Tijdens het nader onderzoek zijn ongeveer vijftig huismussen waargenomen en zijn in de directe omgeving van het plangebied, naast de 29 nesten in het plangebied, 13 nestlocaties aangetroffen. Deze aantallen wijzen op een grote kolonie in de omgeving van de planlocatie. In één woonblok zijn tien nesten aangetroffen en dit wordt beschouwd als een bolwerk. Volgens het Kennisdocument Huismus (BIJ12) kunnen grote kolonies van meer dan 25 paartjes zichzelf in stand houden en is er ook kans op dispersie naar kleinere kolonies in de omgeving. Op grotere schaal komen verspreid over de Hoeksche Waard kleine tot grote populaties voor, aldus beschreven in het Mitigatieplan. Als gevolg van de werkzaamheden gaan 29 nesten van de huismus verloren. De aangetroffen nestplaatsen in het plangebied maken onderdeel uit van een groter netwerk aan nestplaatsen in de directe omgeving.

Gierzwaluw
De gierzwaluw komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Heienoord. Tijdens het nader onderzoek zijn ongeveer veertig gierzwaluwen waargenomen, hoog- en laagvliegend. In het Mitigatieplan staat beschreven dat vier laagvliegende individuen maakt dat het aantal te verwachten nesten op 2 á 3 geschat wordt. Ten westen van het plangebied is uit eerder uitgevoerd ecologisch onderzoek gebleken dat hier zich een grote populatie bevindt. Als gevolg van de werkzaamheden gaan twee nesten van de gierzwaluw verloren. De effecten op de lokale populatie zullen, mede door het voorkomen van de grote populatie ten westen van het plangebied, beperkt zijn. De aangetroffen nestplaatsen in het plangebied maken onderdeel uit van een groter netwerk aan nestplaatsen in de directe omgeving. Slechts een klein deel van de lokale populatie ondervindt gevolgen van de geplande werkzaamheden.

Spreeuw
De spreeuw komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Heienoord. In de omgeving van het plangebied zijn, naast de veertien aangetroffen spreeuwennesten in het plangebied, nog eens veertien nesten aangetroffen tijdens het nader onderzoek. De staat van instandhouding van de spreeuw als broedvogel wordt zowel op landelijke als op provinciale schaal als 'zeer ongunstig' aangemerkt[5]. De spreeuw behoort tot categorie 5 van de Vogelrichtlijn. In het Mitigatieplan staat beschreven dat de broedpaardichtheid in Heienoord gemiddeld is. In dit geval worden de nesten van de spreeuw als jaarrond beschermd beschouwd, omdat

[5] https://stats.sovon.nl/stats/soort/15820/?prov=ZH

de helft van het lokale broedhabitat van de spreeuw in de betreffende wijk door de renovatiewerkzaamheden verstoord wordt en mogelijk verdwijnt. Indien er geen mitigerende en compenserende maatregelen worden getroffen, gaat daarmee een aanzienlijke deel van het broedhabitat verloren. Dit kan gevolgen hebben voor de bestaande populatie in het gebied, mede gezien de ongunstige staat van instandhouding in Nederland. Het treffen van compensatiemaatregelen draagt bij aan het voorkomen van een verslechtering van de lokale staat van instandhouding. Als gevolg van de werkzaamheden gaan veertien nesten van de spreeuw verloren. De aangetroffen nestplaatsen in het plangebied maken onderdeel uit van een groter netwerk aan nestplaatsen in de directe omgeving.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis
De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis komen verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Heienoord. In het Mitigatieplan wordt beschreven dat er verschillende functies van verblijfplaatsen aanwezig zijn in de omgeving van het plangebied waaronder enkele kraamverblijfplaatsen. In Oud-Beijerland, het naastgelegen dorp, zijn ook waarnemingen bekend. Als gevolg van de werkzaamheden één kraam- en één paarverblijfplaats en drie zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en één paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis, allen met mogelijk milde winterfunctie, verloren. De aangetroffen verblijfplaatsen in het plangebied maken onderdeel uit van een groter netwerk aan verblijfplaatsen in de directe omgeving. Van het verdwijnen van zes verblijfplaatsen door de voorgenomen werkzaamheden wordt niet verwacht dat dit leidt tot negatieve effecten op de regionale of landelijke staat van instandhouding van de soorten.

Maatregelen
Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de staat van instandhouding van de huismus, de gierzwaluw, de spreeuw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in 'Mitigatieplan renovatie J.F. Kennedystraat e.o. te Heienoord' van 13 februari 2026 en de gegevens 'Aanvullende informatie J.F. Kennedystraat e.o. te Heienoord' van 23 juli 2026.

De voorgestelde maatregelen om de negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden zoveel mogelijk te mitigeren en te compenseren achten wij in grote lijnen voldoende. Op een aantal onderdelen hebben wij de maatregelen aangescherpt in de specifieke voorschriften om de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis te kunnen borgen. Hieronder lichten wij dit toe. In deze beschikking zijn verder algemene voorschriften opgenomen voor een juiste toepassing en naleving van de omgevingsvergunning door de vergunninghouder en gemachtigde(n).

Huismus en spreeuw – tijdelijke alternatieven
Als gevolg van de werkzaamheden gaan veertien nesten van de spreeuw en 29 nesten van de huismus verloren, waaronder een bolwerk van tien huismusnesten in één woonblok. Bij de start van de werkzaamheden vanaf 1 september 2027 worden vóór 1 juni 2027 58 tijdelijke nestkasten van het type VivaraPro IB MU 06 (voor de huismus) en 28 tijdelijke nestkasten van het type VivaraPro NK SP 02 (voor de spreeuw) gerealiseerd aan de noord-, oost- en westgevels van woningen van de wijk ten westen van het plangebied. De exacte locaties zijn weergegeven in appendix IV.

Huismus en spreeuw – ongeschikt maken
De spreeuw maakt uitsluitend gebruik van de nestplaatsen in het kader van voortplanting. Circa één maand voor de eileg start de soort met het inspecteren, schoonmaken en inrichten van de nestplaats, wat een essentieel onderdeel vormt van de vestigingsfase van de soort. Om deze reden begint het broedseizoen voor de spreeuw op 1 maart. Om ook rekening te houden met jaren waarin sprake is van vervolglegsels of een vertraagd broedverloop, wordt de kwetsbare broedperiode voor de spreeuw zekerheidshalve aangehouden tot en met 31 juli. De renovatiewerkzaamheden kunnen niet binnen één periode tussen twee broedseizoenen van de spreeuw worden

afgerond. Daardoor bestaat het risico dat spreeuwen aanwezig zijn terwijl werkzaamheden plaatsvinden, en daardoor gedood of verwond worden. Om het doden en verwonden van individuen te voorkomen moeten de oorspronkelijke nestplaatsen vóór de vestigingsfase ontoegankelijk worden gemaakt.
Huismusnesten kunnen jaarrond in gebruik zijn. De winterperiode geldt als de minst kwetsbare periode, waardoor ongeschikt maken in deze periode voor deze soort de voorkeur heeft. Om ervoor te zorgen dat er geen huismussen en spreeuwen aanwezig zijn in het plangebied wanneer de werkzaamheden starten, is het van belang om de woonblokken waar nesten van deze soorten zijn aangetroffen op de juiste wijze en in de juiste periode ongeschikt te maken voor zowel de huismus als de spreeuw. Op deze wijze wordt voorkomen dat er huismussen en spreeuwen in bebouwing aanwezig zijn tijdens het uitvoeren van werkzaamheden, en mogelijk gewond raken of gedood worden. Het belangrijkste hierbij is dat er ongeschikt wordt gemaakt op een moment dat de huismussen en spreeuwen nog niet begonnen zijn met broeden. In de voorschriften hebben wij daarom opgenomen dat het ongeschikt maken dient plaats te vinden voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de kwetsbare broedseizoenen van de huismus en spreeuw, die respectievelijk van 1 maart tot en met 31 augustus en 1 maart tot en met 31 juli lopen. Omdat de soorten op soortgelijke plaatsen nestelen zijn de aangetroffen nestplaatsen van beide soorten vaak in dezelfde woonblokken aangetroffen. Daarom dienen alle woonblokken met daarin huismusnesten en/of spreeuwennesten ongeschikt gemaakt te worden buiten de periode van 1 maart tot en met 31 augustus. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

Huismusnesten zijn jaarrond beschermd. Zoals eerder toegelicht worden de nesten van de spreeuw om zwaarwegende ecologische redenen hier ook jaarrond beschermd. De winterperiode geldt als de minst kwetsbare periode, waardoor ongeschikt maken in deze periode de voorkeur heeft. Hier zijn echter ook uitzonderingen aan verbonden. Het is verboden om de nesten ongeschikt te maken gedurende koude perioden. Een koude periode is een periode van vijf opeenvolgende dagen met ten minste drie dagen (nacht-)vorst. Gedurende deze periode is het verboden om de nestplaatsen ongeschikt te maken om te voorkomen dat individuen in rust worden verstoord en tijdens slechte weersomstandigheden gedwongen zijn nieuwe rustlocaties te vinden. In een koud, nat voorjaar is het broedsucces lager. Bij een warm najaar en een hoger voedselaanbod is de kans op vervolglegsels in september groter. Een ecologisch deskundige met expertise op het gebied van de huismus en spreeuw dient vast te stellen of sprake is van late vervolglegsels. Indien dit het geval is, dient het ongeschikt maken te worden uitgesteld totdat de ecologisch deskundige het plangebied heeft vrijgegeven.

Het ongeschikt maken van de bebouwing voor de huismus en spreeuw dient te worden uitgevoerd door het verwijderen van de onderste drie rijen dakpannen of het plaatsen van weringsborstels. Dit moet onder begeleiding van een ecologisch deskundige plaatsvinden. Indien er nesten in gebruik zijn, dient het ongeschikt maken plaats te vinden nadat de vogels de nestlocaties uit eigen beweging hebben verlaten. De huismus en de spreeuw zijn opportunistische soorten waardoor herkolonisatie van een gebouw mogelijk is. Huismussen en spreeuwen kunnen bijvoorbeeld door onjuist bevestigde of verweerde weringsborstels toch invliegen of nadat de onderste drie rijen dakpannen zijn verwijderd, onder de vierde rij dakpannen kruipen. Daarom is het van belang dat de maatregelen waarmee ongeschikt gemaakt is, nog functioneel zijn vlak voor de uitvoering van de werkzaamheden en dat gecontroleerd wordt of huismussen of spreeuwen de nestplaatsen daadwerkelijk hebben verlaten. Maximaal drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden vindt een controle plaats door een ecologisch deskundige (voorschrift 5) om vast te stellen dat er op dat moment geen huismussen of spreeuwen in de bebouwing verblijven. De ecologisch deskundige bepaalt wanneer de bebouwing vrijgegeven kan worden voor het starten van de werkzaamheden.

Om te voorkomen dat nestplaatsen van de huismus en de spreeuw onnodig ongeschikt zijn gedurende het broedseizoen, dient gestart te worden met de werkzaamheden binnen zeven maanden na het ongeschikt maken. De werkzaamheden vinden in een werkroute plaats. De woonblokken met huismus- en spreeuwennesten staan gepland gerenoveerd te worden tussen september en februari (voor de planning en werkroute: zie appendix I). Om te voorkomen dat gedurende de werkzaamheden alle (potentiële) nestplaatsen van de huismus en de spreeuw

onnodig ongeschikt zijn, dient het ongeschikt maken tevens via deze route te worden uitgevoerd, met inachtneming van de zeven maanden.

Huismus en spreeuw – permanente voorzieningen
In de permanente situatie worden alle daken van de 72 te renoveren woningen geschikt gemaakt voor de huismus en spreeuw. Onderzoek door Sovon en ecologische bureaus toont aan dat toegankelijke daken voor huismussen, ook na isolatie afhankelijk van de uitvoeringswijze, geen negatief en soms zelfs een positief effect kunnen hebben op de lokale gunstige staat van instandhouding[6,7]. Per strekkende meter dak kan in theorie zeker één nest gebouwd worden. Dit betekent dat bij een compensatiefactor van 1:2 ten minste twee strekkende meter dak toegankelijk moet worden gemaakt ter compensatie van een enkel aangetroffen nest. Spreeuwen verdragen de nabijheid van soortgenoten, maar bezetten geen direct aangrenzende nestplaatsen. Daarom dienen de spreeuwen in de daken de ruimte te krijgen om met een minimale onderlinge afstand van 1,5 meter nieuwe nesten te kunnen maken. Dit betekent dat bij een compensatiefactor van 1:2 ten minste drie strekkende meter dak toegankelijk moet worden gemaakt ter compensatie van een enkel aangetroffen nest. Plaatsing op voldoende hoogte en met een vrije aanvliegroute is noodzakelijk om verstoring en predatie te beperken en om de toegankelijkheid van de nestkasten te waarborgen. In het plangebied worden de daken van alle te renoveren woonblokken geschikt gemaakt, waardoor na de werkzaamheden meer dan voldoende nestplaatsen voor de huismus en de spreeuw beschikbaar komen.

Om het risico op predatie door roofdieren te reduceren, is het nodig dat mussen dieper onder het dak kunnen kruipen dan de eerste twee rijen dakpannen en bijvoorbeeld halsbandparkieten niet de broedruimte kunnen bereiken. De toegang tot de ruimte onder en tussen de eerste drie rijen dakpannen moet minimaal 3,4 centimeter bedragen, dit is de minimale diameter voor een invliegopening voor de huismus conform het Kennisdocument Huismus (BIJ12). De spreeuw broedt solitair in holtes en openingen in gebouwen en maakt daarbij gebruik van relatief ruime nestplaatsen. Door het geschikt maken van het dak wordt voorzien in duurzame en robuuste alternatieve nestgelegenheid voor de permanente situatie. De afmetingen en vliegopeningen van de geschikte daken moeten zijn afgestemd op de huismus én de spreeuw, zodat de daken geschikt zijn voor beide soorten en gelijktijdig minder aantrekkelijk zijn voor predatoren of grotere soorten. De invliegopeningen mogen, omdat de spreeuw de voorkeur heeft voor een iets grotere invliegopening, daarom een maximale diameter van 4,5 centimeter hebben. De broedruimte moet een hoogte hebben van minimaal 8 centimeter en bij voorkeur 10 tot 12 centimeter. De bodem van de broedruimte mag niet glad zijn om uitglijden en pootverwondingen te voorkomen. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

Ter voorkoming van oververhitting van (jonge) dieren in de zomermaanden — met temperaturen onder het dak die structureel boven de 40°C kunnen stijgen — is het essentieel om daken op het zuiden, waar de ruimte onder de dakpannen tot 80°C kan oplopen, niet toegankelijk te maken. Ook oostelijk en westelijk georiënteerde daken kunnen in de ochtend en middag aanzienlijk opwarmen. Donkere, niet glad geglazuurde dakpannen dragen eveneens bij aan een verhoogde temperatuur in de ruimte onder de dakpannen. Piektemperaturen op oost- of westelijke daken kunnen worden gemitigeerd door adequate dakventilatie, gerealiseerd via een doorlopende luchtspouw van dakvoet naar nok.

Indien op de vierde pannenrij een horizontale pannenlat wordt aangebracht ter beperking van toegang tot het gehele dak, dient er minimaal een centimeter ruimte onder deze lat aanwezig te zijn om verticale luchtstroming en natuurlijke trek te waarborgen. Het gebruik van reflecterende of ademende dampopen vleermuisvriendelijke onderdakfolies met een witte bovenzijde, die wel waterkerend zijn, wordt aanbevolen. Lichtere OSB-platen of

[6] Sovon Vogelonderzoek Nederland. Rap_2023-75_Effectiviteit-van-maatregelen-voor-de-Huismus-S2022-074-LR.
[7] Waardenburg, isolatie 200 woningen Hengstdal Nijmegen 2020-2021 en effectiviteit vogelvides, open dakvoet en mussendakpannen. Gebruik vervangende nestplaatsen door huismus | Waardenburg Ecology

houtvezelplaten genieten de voorkeur boven betonnen onderconstructies vanwege hun geringere warmteopslagcapaciteit.

Bij het bepalen van de geschiktheid van de betreffende daken voor huismus en spreeuw, is het van belang om het aantal zonuren, de dakhelling, schaduwplekken op het dak, aanwezigheid van nabijgelegen leefgebied, de toepassing van wel of niet dampopen folies en de afstand tot de nestlocaties mee te nemen. Zulks ter beoordeling van de ecologisch deskundige.

Deze maatregelen zijn erop gericht om te voorkomen dat huismussen en spreeuwen onder daken broeden en tijdens zomerse hitte sterven, evenals om nestuitval en sterfte van embryo's en jonge vogels te minimaliseren.

Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie van hetgeen dat verloren gaat.

Huismus en spreeuw – monitoring
Monitoring van de effectiviteit van de genomen maatregelen kan worden opgelegd door het bevoegd gezag bij grootschalige projecten waarbij monitoring van groot belang is, volgens het Kennisdocument Huismus (BIJ12). Dit om bij te kunnen sturen en aantoonbaar te maken dat de getroffen maatregelen daadwerkelijk de gewenste positieve resultaten hebben. Gezien het bolwerk van meer dan negen huismusnesten in één woonblok en de aantallen huismus- en spreeuwennesten in het plangebied, dienen de permanente voorzieningen te worden gemonitord om te borgen dat geen verslechtering van de regionale staat van instandhouding optreedt. Indien de permanente voorzieningen niet effectief of functioneel blijken, is er gezien de grootte van de subpopulaties in het plangebied een reële kans op verslechtering van de regionale staat van instandhouding. De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek naar de huismus uit het meest recent geldende Kennisdocument Huismus (BIJ12). Uit deze monitoring moet blijken of de huismus en de spreeuw gebruik maken van de permanente voorzieningen. De effectiviteit van de permanente voorzieningen dient onderzocht te worden in het eerste en tweede jaar na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen. De resultaten van de monitoring dienen vóór 31 december van hetzelfde jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). Indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn, dient een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en eventuele optimalisatie. Indien extra maatregelen noodzakelijk zijn, dienen deze het opvolgende jaar tevens te worden gemonitord. Als blijkt dat de alternatieve voorzieningen voldoende in gebruik zijn genomen door de huismus en de spreeuw, kan omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen. Het voorgaande hebben wij opgenomen in de voorschriften.

Gierzwaluw – alternatieve voorzieningen
Als gevolg van de werkzaamheden gaan twee nesten van de gierzwaluw verloren. In de permanente situatie worden 22 (waarvan zes verplichte) alternatieve voorzieningen van het type VivaraPro IB GZ 03 ingebouwd in de noordelijke, oostelijke en westelijke kopgevels van de te renoveren woningen. De exacte locaties zijn weergegeven in appendix V. De aangetroffen nesten bevinden zich in woonblokken 5 en 7, die volgens de planning worden gerenoveerd tussen november 2027 en januari 2028. Vóór de start van het nieuwe broedseizoen en vóór de start van de werkzaamheden aan blokken 5 en 7 worden zes inbouwvoorzieningen ingebouwd in woonblokken 2, 3 en 4. Door de werkroute wordt geborgd dat er vóór het aantasten van de twee gierzwaluwnesten er minstens zes alternatieve voorzieningen worden gerealiseerd. Hiermee worden er na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie van hetgeen dat verloren gaat.

Gierzwaluw – periode van werken

De aangetroffen nesten van de gierzwaluw bevinden zich in woonblokken 5 en 7 (zie appendix I) die worden gerenoveerd in november tot en met januari. Door de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren door de woonblokken in een werkroute te renoveren per woonblok, worden de effecten op de gierzwaluw zo veel mogelijk beperkt. In deze periode is de gierzwaluw niet in Nederland aanwezig waardoor geen sprake is van verstoring van de soort gedurende de werkzaamheden. In sommige gevallen kan sprake zijn van late legsels, bijvoorbeeld bij goede weersomstandigheden. In dit geval zijn gierzwaluwen langer in Nederland. De ecologische deskundige dient vast te stellen dat de nestplaatsen werkelijk zijn verlaten. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest actuele Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12).

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis – tijdelijke alternatieven

Als gevolg van de werkzaamheden gaan één kraamverblijfplaats, één paarverblijfplaats en drie zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en één paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis verloren. Bij de start van de werkzaamheden vanaf 1 september 2027 worden vóór 1 april 2027 vier tijdelijke vleermuiskraamkasten van het type VivaraPro VK SK 03 en twintig vleermuiskasten van de typen VivaraPro VK WS 01 en/of VK WS 10 gerealiseerd aan de gevels van woningen ten oosten en westen van het plangebied. De exacte locaties zijn weergegeven in appendix VI. Eén van de vier tijdelijke vleermuiskraamkasten wordt tijdens de gewenningsperiode in het zwermgebied van de bekende kraamgroep geplaatst aan de Kooimansland 38. Deze kast wordt dan na de voltooide gewenningsperiode en buiten de kraamperiode verplaatst naar de omgeving bij de andere kasten, die allen binnen vijftig meter van de aangetroffen kraamverblijfplaats worden geplaatst. Dit ter bevordering van het leren (her)kennen van de kasten door de vleermuizen waardoor ook de overige kasten sneller in gebruik genomen worden als groep. De exacte locaties zijn weergegeven in appendix VI. Aangezien de kraamkasten van het type VivaraPro VK SK 03 aan de binnenkant voor de grip spuitkurk bevatten, kunnen de voorzieningen pas voor vleermuizen beschikbaar worden gesteld nadat geen duidelijke geur meer waarneembaar is. De kasten dienen daarom minimaal veertien dagen in de buitenlucht te luchten, liggend of hangend, voorafgaand aan de gewenningsperiode. In deze veertien dagen dient er voldoende ventilatie te zijn rondom de kasten. Deze luchttermijn is gebaseerd op die genoemd in de richtlijn *Measures for the Conservation of Bats in Attics* (BAT4MAN), waarin wordt aangeraden om na toepassing van houtbehandelingsmiddelen in vleermuisverblijven in zolders gedurende veertien dagen voldoende ventilatie toe te passen zodat dampstoffen van toegepaste middelen volledig kunnen verdampen[8]. Hoewel deze termijn betrekking heeft op houtbehandelingsmiddelen en niet specifiek op spuitkurk, wordt deze ventilatietermijn ook voor de VivaraPro VK SK 03 gehanteerd om mogelijke geurhinder zoveel als mogelijk te beperken om aan te sluiten op de eis 'de binnenzijde is geurloos' uit het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12). Dit is met name van belang bij voorzieningen die als kraamverblijfplaats worden ingezet, vanwege de belangrijke functie en het feit dat geur vleermuizen ervan kan weerhouden een kast in gebruik te nemen.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis – ongeschikt maken

Het ongeschikt maken van de bebouwing met de kraamverblijfplaats wordt uitgevoerd buiten de kwetsbare kraam- en winterperiode, die loopt van 1 november tot 1 augustus, van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. De exclusion flaps waarmee deze bebouwing ongeschikt is gemaakt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden (minimaal 10° Celsius, een windkracht van maximaal 3 Bft en droog) te worden ingezet. Minimaal vier van de vijf dagen met gunstige weersomstandigheden dienen aaneengesloten te zijn. Het ongeschikt maken van de bebouwing met de zomer- en paarverblijfplaatsen wordt uitgevoerd in de actieve periode, die loopt van 1 april tot en met 31 oktober, van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. De exclusion flaps waarmee deze bebouwing ongeschikt is gemaakt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden (minimaal 7° Celsius, een windkracht van maximaal 4 Bft en droog) te worden

[8] https://bat4man.ecoedu.ro/wp-content/uploads/2022/11/GuidelineBAT4MAN_ENG.pdf

ingezet. Minimaal drie van de vijf dagen met gunstige weersomstandigheden dienen aaneengesloten te zijn. Bij overdag slecht weer en 's avonds rond zonsondergang en in de nacht goed weer, telt dit nog steeds als een dag met gunstige weersomstandigheden. Het daaropvolgende controlebezoek uiterlijk moet zijn uitgevoerd op 31 oktober. Hiermee wordt het ongeschikt maken uitgevoerd buiten de kritische periode van de verschillende mannetjes en vrouwtjes van de gewone dwergvleermuis. Voor de vrouwtjes zijn de meest kritische perioden 1 november tot en met 1 april en 15 april tot en met 15 juli. Voor de mannetjes is de meest kritische periode 15 oktober tot en met 15 april.

Aangezien de exacte invliegopeningen niet van alle aangetroffen verblijfplaatsen bekend zijn, en ook vanwege het verhuisgedrag van vleermuizen binnen gevels en gebouwen, dienen de gehele gevels van de woningen ongeschikt gemaakt te worden. Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan is het per drie meter toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rondschuim of compriband zonder plakranden, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap. Er wordt expliciet geen gebruik gemaakt van netten, folie of purschuim. Na het ongeschikt maken wordt een controle uitgevoerd door de ecologisch deskundige alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood. De ecologisch deskundige dient verslag te doen van het ongeschikt maken in het ecologisch logboek (voorschrift 7). Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit de meest recente Kennisdocumenten Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (BIJ12).

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis – permanente voorzieningen
Voorgesteld wordt om in de permanente situatie vier kraamvoorzieningen van het type VivaraPro IB VL 31 en twintig voorzieningen van het type VivaraPro IB VL 06 in combinatie met de IB VL 07 in te bouwen in de gevels van de te renoveren woningen. De exacte locaties zijn weergegeven in appendix VII. Er wordt daarbij één permanente kraamvoorziening gerealiseerd op de plaats van de aangetroffen kraamverblijfplaats en de andere drie worden gerealiseerd op drie verschillende windrichtingen. Twee daarvan worden aangeboden binnen vijftig meter van de aangetroffen kraamverblijfplaats en één binnen honderd meter daarvan. De kraamvoorziening van het type VivaraPro IB VL 31 is aan de binnenzijde gemaakt van spuitkurk. Spuitkurk kan geur afgeven daarom voldoet dit type kast niet aan de eis 'de binnenzijde is geurloos' uit het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12). Om die reden hebben wij in de voorschriften opgenomen dat de vier permanente alternatieve kraamvoorzieningen worden gerealiseerd door het schakelen van meerdere VivaraPro IB VL 06 in combinatie met de IB VL 07, of doormiddel van gelijkwaardige voorzieningen zolang de binnenzijde geurloos is en ze voldoen aan de andere eisen uit het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12). De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit de meest recente Kennisdocumenten Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (BIJ12). Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie van hetgeen dat verloren gaat.

Gewone dwergvleermuis - monitoring
Monitoring van de effectiviteit van de genomen maatregelen kan worden opgelegd door het bevoegd gezag bij projecten met een grote impact op de vleermuispopulatie, Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12). De tijdelijke en permanente alternatieve voorzieningen voor de kraamverblijfplaats dienen gemonitord te worden om te kunnen borgen dat geen verslechtering van de regionale staat van instandhouding optreedt. Indien de tijdelijke en permanente voorzieningen niet effectief of functioneel blijken is er gezien het belang van de kraamverblijfplaats een reële kans op verslechtering van de regionale staat van instandhouding. De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek naar gewone dwergvleermuis uit het meest recent geldende Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12). Uit deze monitoring moet blijken of de gewone dwergvleermuis gebruik maakt van de tijdelijke en permanente voorzieningen. De effectiviteit van de tijdelijke en permanente voorzieningen dient onderzocht te worden in het eerste actieve periode na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de tijdelijke/permanente voorzieningen. De resultaten van de monitoring dienen vóór 31

december van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). Indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn dient een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie. Indien extra maatregelen noodzakelijk zijn, dienen deze het opvolgende jaar tevens te worden gemonitord. Als blijkt dat de alternatieve voorzieningen voldoende in gebruik zijn genomen, kan omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen. Het voorgaande hebben wij opgenomen in de voorschriften.

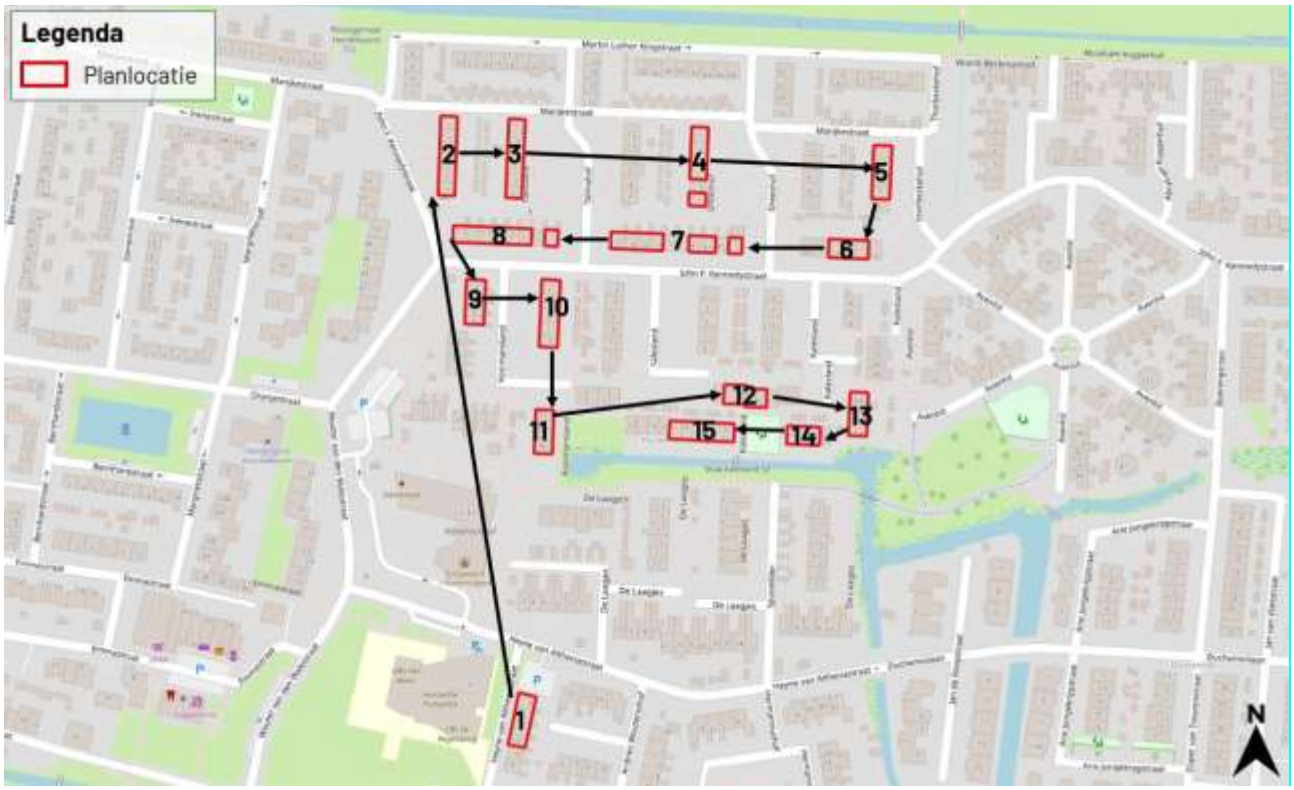
Cumulatie
Bij de toetsing van de effecten op de staat van instandhouding, hebben wij ook onderzocht of er cumulatieve effecten kunnen optreden als gevolg van het gelijktijdig plaatsvinden van andere plannen of projecten die in de omgeving van het plangebied uitgevoerd zijn of (gaan) worden. In de omgeving van het plangebied gold tot 31 december 2023 een ontheffing, die betrekking heeft gehad op dezelfde lokale populaties van de huismus en de gierzwaluw. Het gaat om de beschikking met kenmerk ODH-2021-00088832. In deze beschikking is ten aanzien van de huismus en de gierzwaluw het volgende opgenomen: er zijn twaalf nesten van de huismus en 24 nesten van de gierzwaluw aangetroffen die allen verloren gingen naar aanleiding van de werkzaamheden. Ter compensatie zijn 127 inbouwvoorzieningen ingebouwd in de gevels van de woningen van dat projectgebied, van het type IB GZ 03 van VivaraPro. Gelet op de al gerealiseerde compenserende maatregelen van deze andere al verleende beschikking, de voorgenomen compensatie voor het huidige project en de opgelegde monitoringsverplichting voor wat betreft de kraamvoorzieningen worden geen cumulatieve negatieve effecten op de staat van instandhouding van dezelfde lokale populatie verwacht.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken. De werkzaamheden leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus, gierzwaluw, de spreeuw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Samenhangende besluiten
Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de huismus, de gierzwaluw, de spreeuw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteiten te kunnen uitvoeren. Kijk voor meer informatie op: https://omgevingswet.overheid.nl/checken.

Conclusie
Op grond van het vorenstaande is de zekerheid verkregen dat de aanvraag voldoet aan het toetsingskader dat betrekking heeft op de in de aanvraag opgenomen flora- en fauna-activiteit en beschermde soorten, zodat de aangevraagde omgevingsvergunning op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet wordt verleend. Aan deze omgevingsvergunning zijn voorschriften verbonden. De omgevingsvergunning treedt in werking vanaf 1 september 2027 en is geldig tot en met 31 december 2031. De voorschriften 14 en 18 blijven gelden tot en met 1 februari 2036.

Appendix I. Overzicht en planning

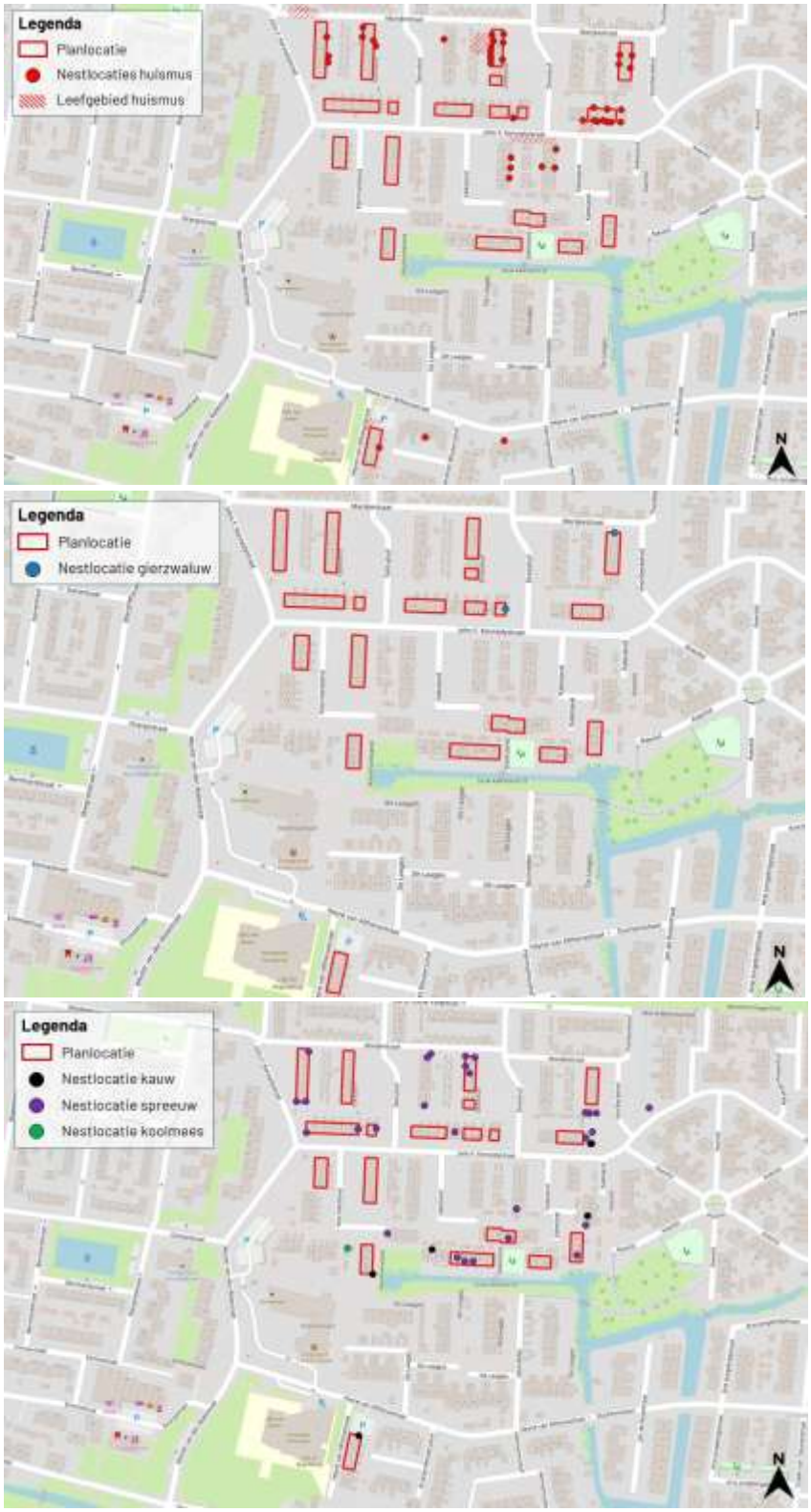
Het plangebied en werkroute, bestaande uit de adressen: Dreeshof 1 en 5 tot en met 11 (oneven), Heyne van Althenastraat 8 tot en met 14 (even), John F. Kennedystraat 1 tot en met 23 (oneven), 27 tot en met 35 (oneven), 41, 43, 47 en 53 tot en met 57 (one ven), Kooimansland 1 tot en met 9 (oneven), Talmahof 1 tot en met 11 (oneven), Thorbeckehof 3 tot en met 9 (oneven), Kale sland 22 tot en met 32 (even), 36 tot en met 42 (even), 50 tot en met 54 (even), 58 tot en met 64 (even) en Kooimansland 2 tot en met 8 (even) en 32 tot en met 38 (even) te Heinenoord. Uit 'Mitigatieplan renovatie J.F. Kennedystraat e.o. te Heienoord' van 13 februari 2026.

Blok	Effecten op	Kwetsbare periode	Werkzaamheden
1	Huismus	1 maart - 31 augustus	September
2	Huismus Spreeuw	1 maart - 31 augustus 1 maart - 31 juni	September/Oktober
3	Huismus	1 maart - 31 augustus	Oktober
4	Huismus Spreeuw	1 maart - 31 augustus 1 maart - 31 juni	November
5	Huismus Gierzwaluw Gewone dwergvleermuis	1 maart - 31 augustus 15 april - 31 augustus Jaarrond	November/December
6	Huismus Gewone dwergvleermuis	1 maart - 31 augustus Jaarrond	December
7	Huismus Gierzwaluw Gewone dwergvleermuis	1 maart - 31 augustus 15 april - 31 augustus Jaarrond	Januari
8	Ruige dwergvleermuis Spreeuw	Jaarrond 1 maart - 31 juni	Januari/Februari
9	-	-	Februari
10	-	-	Maart
11	Gewone dwergvleermuis	Jaarrond *15 mei - 15 juli	Maart/April
12	Gewone dwergvleermuis Spreeuw	Jaarrond 1 maart - 31 juni	April
13	Gewone dwergvleermuis Spreeuw	Jaarrond 1 maart - 31 juni	Mei
14	-	-	Mei/Juni
15	Spreeuw	1 maart - 31 juni	Juni

* dit betreft het kraamverblijf

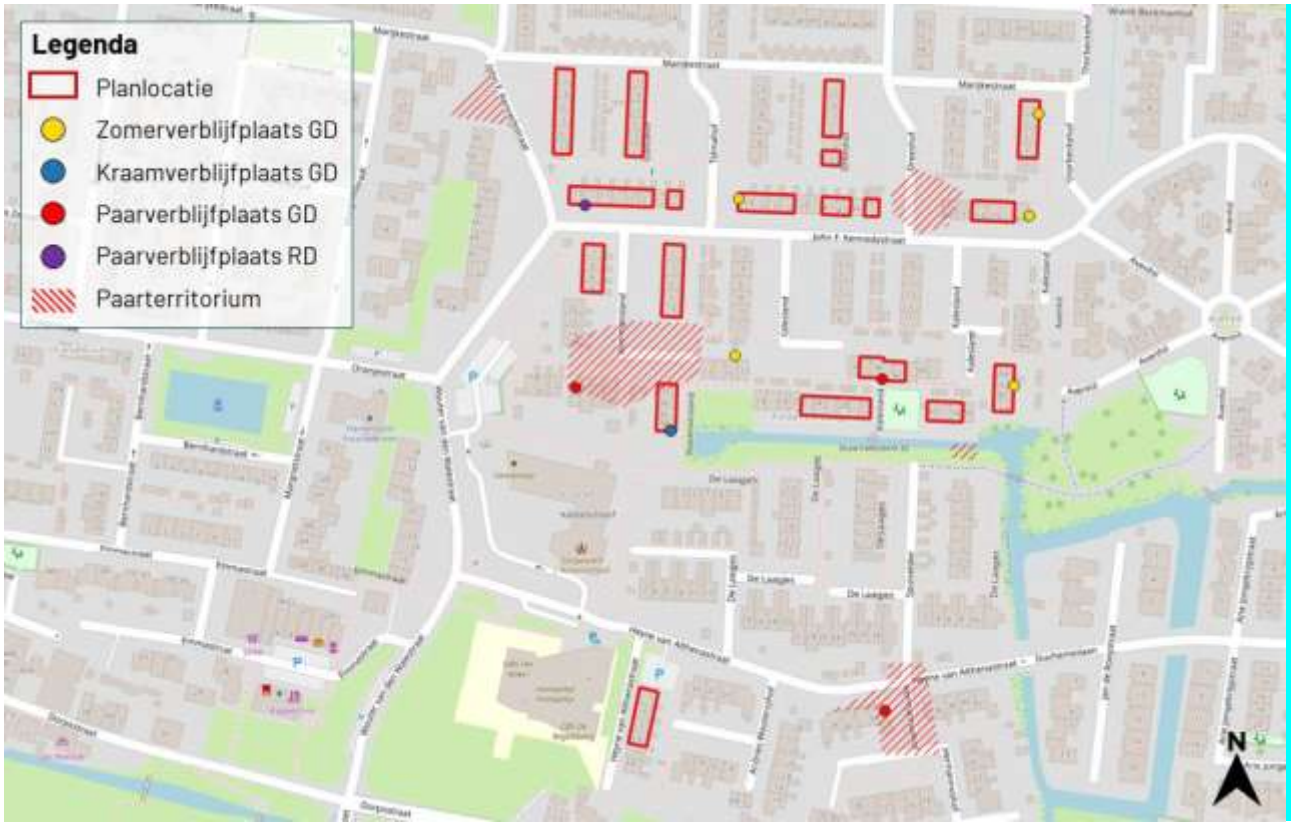
Planning van de werkzaamheden per woonblok, uit 'Mitigatieplan renovatie J.F. Kennedystraat e.o. te Heienoord' van 13 februari 2026

Appendix II. Locaties aangetroffen nesten van de huismus, gierzwaluw en spreeuw

Locaties van de aangetroffen nestplaatsen van de huismus (boven), gierzwaluw (midden) en spreeuw (onder) ten opzichte van het plangebied, uit 'Mitigatieplan renovatie J.F. Kennedystraat e.o. te Heienoord' van 13 februari 2026.

Appendix III. Locaties aangetroffen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis

Locaties van de aangetroffen kraam- en paarverblijfplaats en zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis ten opzichte van het plangebied, uit 'Mitigatieplan renovatie J.F. Kennedystraat e.o. te Heienoord' van 13 februari 2026.

Appendix IV. Locaties tijdelijke nestkasten voor de huismus en spreeuw

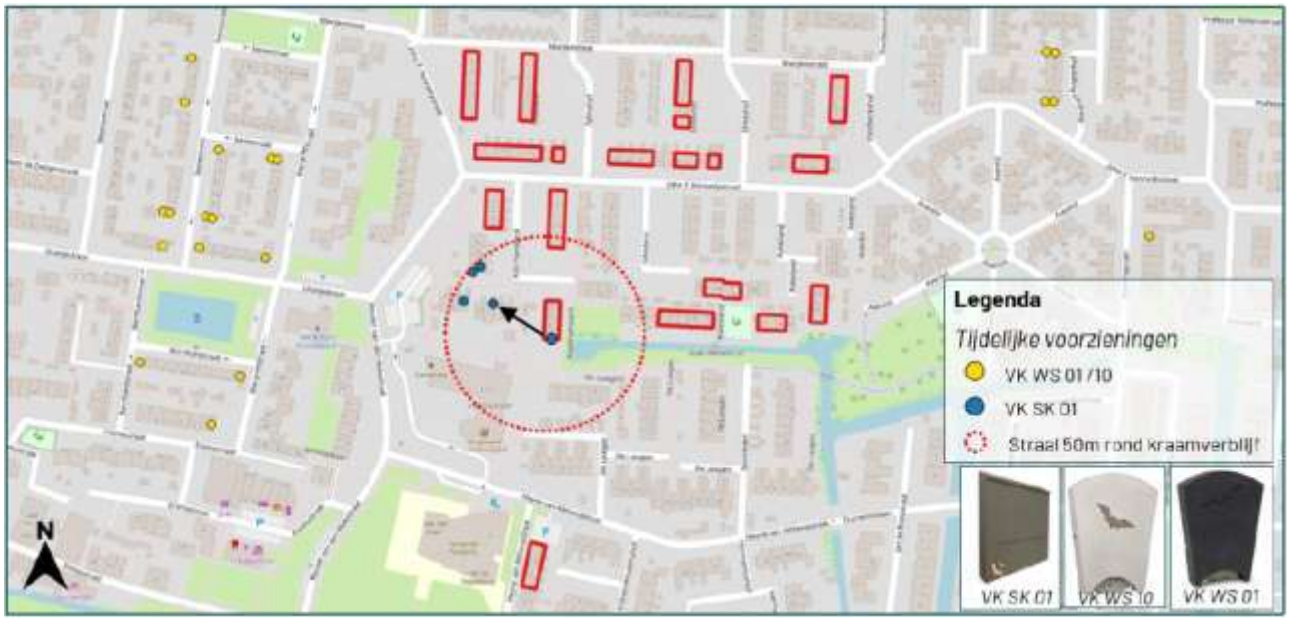
Locaties van de 58 tijdelijke nestkasten voor de huismus en de 28 tijdelijke nestkasten voor de spreeuw ten opzichte van het plangebied, uit 'Mitigatieplan renovatie J.F. Kennedystraat e.o. te Heienoord' van 13 februari 2026.

Appendix V. Locaties alternatieve voorzieningen voor de gierzwaluw

Locaties van de 22 alternatieve voorzieningen voor de gierzwaluw ten opzichte van het plangebied, uit 'Mitigatieplan renovatie J.F. Kennedystraat e.o. te Heienoord' van 13 februari 2026.

Appendix VI. Locaties tijdelijke alternatieven voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

Locaties van de 24 tijdelijke alternatieven voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis ten opzichte van het plangebied, uit 'Mitigatieplan renovatie J.F. Kennedystraat e.o. te Heienoord' van 13 februari 2026. Eén VK SK 01 wordt eerst direct naast de aangetroffen kraamverblijfplaats aan Kooimansland 38 geplaatst en vervolgens verplaatst.

Appendix VII. Locaties permanente voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

Locaties van de 24 permanente voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis ten opzichte van het plangebied, uit 'Mitigatieplan renovatie J.F. Kennedystraat e.o. te Heienoord' van 13 februari 2026.